

Nương theo Tăng là người dạy dỗ mình, đề học-hỏi nhưng giáo-lý và những phương-pháp tu hành.

Phật, Pháp, Tăng, là ba món rất quý báu cho người nào muốn tu hành, bởi vậy mới gọi là ba báu (Tam-bảo) cần phải thờ kính.

31. V. Thờ kính ngôi Tam-bảo có ích gì ?

Đ. Theo kinh luận thì người nào thờ kính, nương theo ngôi Tam-bảo, chẳng bị đọa vào tam-đồ. (Quý-y Tam-bảo bất đọa tam-đồ).

32. V. Nương theo Tam-bảo có phải là ý lại ba món, rồi cứ cầu-nguyện sẽ được thành công chăng ?

Đ. Không ! Quý-y Tam-bảo chẳng có nghĩa là ý lại.

33. V. Xin ông cho một cái thí-dự thiết-thực : quý-y (nương theo) chẳng phải là ý lại ?

Đ. Cũng như một người con lúc nhỏ cần phải nương theo cha mẹ, khi lớn lên thì tự lo gây dựng lấy thân danh và sự-nghiệp.

Lại nữa, vì như một người đau bại lúc bệnh cần phải nương gậy, khi lành mạnh thì bỏ gậy. Cái nghĩa này chẳng phải là ý lại, vì đó là một phương-tiến như thời, hoặc làm thời. Nếu ý lại thì có khác nào như bà vợ không biết tự lập, cứ mãi nương theo chồng mà sống nhờ tấm thân. Như vậy có khác nào cây chừam gốc, hễ cây sống thì nó còn, cây khô héo thì nó chết.

34. V. Nương theo ba báu (quý-y Tam-bảo) có cái nghĩa cao quý như thế, nhưng tôi thấy sao đa số tín-đồ nhà Phật cứ mãi ở đó cầu-nguyện, cúng vái, cầu khấn. Như vậy tức là ý lại nơi Phật, Pháp, Tăng chứ còn gì nữa ?

Đ. Cái đó là những người mới biết tin-ngưỡng, chứ chẳng phải chánh thức đứng vào hàng đệ-tử chơn chánh của nhà Phật.

Đạo Phật dạy mình tự độ trước, rồi độ cho người sau, nếu như mình ý lại nơi Phật, Pháp, Tăng chẳng những không độ lấy mình được, huống nữa là độ người.

35. V. Tự độ, có cái nghĩa là mình tin lấy mình chứ chẳng tin Phật, Pháp, Tăng phải chăng ?

Đ. Tin-tưởng chơn-chánh, do lý-trí thâm xét là một điều-kiện rất cần cho sự học đạo. Đối với người niệm Phật thì luôn luôn phải gồm đủ ba lực và tự lực, nghĩa là chẳng những tin mình mà cũng tin Phật, Pháp, Tăng ; không như Thiên-rông chỉ tin lấy mình mà thôi.

36. V. Nếu mình lo tự cứu tự độ, thế thì Phật chẳng có độ chúng-sanh, hay sao ?

Đ. Mình muốn cho Phật độ, trước mình phải tự độ mới được, nếu mình không tự độ, thì ai độ cho mình. Cũng như học chữ hay học nghệ, nếu mình không chịu ra sức, ai mà học thế cho mình được ; bởi vì thầy chỉ tiếp sức chỉ dạy chứ không học giúp cho mình được.

37. V. Phật đã tịch diệt hơn hai ngàn năm, làm sao mà nương theo đề học hỏi ?

Đ. Phật tịch diệt chứ Giáo-pháp của Ngài vẫn còn, người lãnh đạo vẫn không thiếu. Câu hỏi của ông không khác câu hỏi của ông A-Nan trước khi Phật gần nhập Niết-ban.

Ông A-Nan hỏi Phật rằng : Bạch đức Thế-tôn ! Phật còn tại thế, chúng tôi như con chó cha, như trẻ có thầy, nếu Phật nhập-diệt, chúng tôi nương vào đâu và lấy ai làm thầy mà học hỏi ?

38. V. Ông A-Nan hỏi như thế, rồi Phật đáp làm sao ?

Đ. Phật nói rằng : « Sau khi ta nhập-diệt, các người lấy giới-lạt làm thầy. Dầu ta có trụ-thế bao lâu đi nữa cũng không có dạy gì khác hơn ».

Chúng ta nên hiểu rằng, tại chúng ta còn mê, nên cứ tìm Phật hay tìm thầy bề ngoài mà nương dựa học hỏi. Bằng theo chánh lý mà nói, thì tâm của mình là Phật, là thầy, nương theo đó mà học hỏi, chắc chắn được thành công.

Ông cũng nên hiểu thêm rằng, trong lúc Phật còn sanh tiền, đã có đa số người trong Giáo-hội, biết nương theo Phật lòng mà tu hành rồi.

39. V. Hỏi Đức Phật còn sanh-tiền, đại đa số ai ai cũng nương theo Ngài đề tu học, thế mà lại có nhiều vị biết nương theo Phật lòng, nghĩ cũng lạ thật, mà cũng là cái hay nữa.

Vậy trong lúc ấy có kính nào làm căn-bản dạy dỗ Phật ngoài, nương theo Phật lòng chẳng ?

Đ. Mặc dầu có nhiều thứ kính dạy tâm Phật lòng, nhưng công-dụng và đặc-lực hơn hết từ xưa tới nay là quyển KIM-CANG BÁT-NHÃ BA-LÀ-MẬT-ĐA.

40. V. Kinh Kim-Cang tôi cũng có trì tụng lâu năm, nhưng tôi chưa tỏ-ngộ câu nào Phật dạy tâm Phật lòng bỏ Phật ngoài, xin ông vui lòng cho biết ?

Đ. Toàn quyển Kim-Cang đều có dạy, chẳng phải riêng một vài câu mà tâm chẳng ra.

41. V. Xin cứ ra một vài câu đề làm bằng-cớ ?

Đ. Phật hỏi ông Tu-Bồ-Đề rằng : « Ý ông thế nào có nêu đúng thân tướng mà thấy Như-Lai chẳng ? »

Sau khi ông Tu Bồ-Đề trả lời « không », Phật bèn dạy thêm như vậy : « Phạm chỗ nào có tướng đầu là hư-vọng cả. Bằng thấy cả thân tướng mà chẳng phải tướng, tức thấy đúng Như-Lai ».

42. V. Tôi chưa mấy gì hiểu hai câu nói ấy của Phật, có ý dạy tâm Phật lòng, xin giải thích giúp ?

Đ. Phật hỏi ông Tu-Bồ-Đề một câu như thế là vì Ngài nhận thấy cái bệnh « chấp tướng » của chúng sanh và hàng Thiên-thư. Cũng vì cái bệnh chấp tướng ấy, nên bỏ quên cái tâm